

Skatteutskottets yttrande 2019/20:SkU9y

2020 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Skatteutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i de delar dessa avser skatteutskottets beredningsområde.

I fyra avvikande meningar tillstyrker Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet de förslag till riktlinjer som lagts fram av respektive parti.

Innehållsförteckning

Utskottets överväganden.....	3
Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken	3
Regeringen	3
Moderaterna	5
Sverigedemokraterna	6
Vänsterpartiet	8
Kristdemokraterna.....	8
Enskild motion	10
Utskottets ställningstagande.....	11
Avvikande meningar.....	13
1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (M)	13
2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (SD)	14
3. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (V)	16
4. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (KD)	17

Utskottets överväganden

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar de avser skatteutskottets beredningsområde och att samtliga motioner med förslag om en annan inriktning avslås.

Jämför avvikande mening 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Regeringen

De ekonomiska konsekvenserna av coronaviruset drabbar näringslivet mycket hårt. Många företagare upplever stor osäkerhet och vet inte om deras verksamhet kommer att överleva och hur det ska gå för deras anställda. För att stötta livskraftiga företag och minska antalet förlorade arbetstillfällen har regeringen presenterat flera krispaket med åtgärder för minskade kostnader, stärkt likviditet och bättre finansieringsmöjligheter.

Ett system för stöd vid korttidspermittering har införts för att lyfta av lönekostnader för företag. Syftet är att fler företag ska överleva och färre anställda ska bli av med jobbet. En tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för de första 30 anställda under fyra månader är på plats. Även egenavgifterna har satts ned. Staten kommer tillfälligt att ersätta arbetsgivarnas sjuklönekostnader, och egenföretagare med F-skattsedel ersätts genom sjukpenning under dag 1 till 14 i sjukfallet.

Möjligheterna till anstånd med betalning av skatter och avgifter har utökats och reglerna för egenföretagares avsättningar till periodiseringsfonder har ändrats tillfälligt. För att underlätta kreditgivningen till i första hand små och medelstora företag har bankerna getts möjlighet till utlåning med stöd av statliga kreditgarantier. Almi Företagspartner tillförs kapitaltillskott för att öka sin utlåning till små och medelstora företag. Svensk Exportkredits låneram och Exportkreditnämndens kreditgarantiram föreslås utökas. Regeringen har även skapat förutsättningar för kreditgarantier till flygföretag.

I propositionerna Vårändringsbudget för 2020 (prop. 2019/20:99), Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132) och Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:146) föreslår regeringen ett flertal förändringar på skatteområdet.

År 2020 väntas den offentliga sektorns skatteintäkter minska med 3,3 procent. Den kraftiga konjunkturnedgången medför en inbromsning av viktiga

skattebaser såsom lönesumma och hushållens konsumtion och bidrar även till att hushållens kapitalvinster och företagens vinster minskar.

År 2021 och de efterföljande prognosåren förväntas en gradvis återhämtning i svensk ekonomi. Skatteintäkterna bedöms då öka med drygt 5 procent per år. Samtliga skattebaser väntas bidra till ökningen men återhämtningen är särskilt stark för kapitalskatterna.

Skattekvoten, dvs. skatteintäkterna som andel av BNP, uppgår 2020 till 42,7 procent, vilket är på samma nivå som året före. Under prognosperioden ökar skattekvoten något till 42,9 procent.

I förhållande till budgetpropositionen för 2020 har prognosen för den offentliga sektorns skatteintäkter reviderats ned med 135 miljarder kronor för 2020 men mindre för de efterföljande prognosåren.

I propositionen Vårändringsbudget för 2020 föreslår regeringen att utformningen av investeraravdraget ändras för att det ska vara förenligt med villkoren i den allmänna gruppundantagsförordningen och att beskattning för kemikalieskatten införs för utländska säljare som säljer direkt till svenska konsumenter och som idag är undantagna beskattning. Sammantaget bedöms dessa förslag innebära att skatteintäkterna ökar med 20 miljarder kronor 2020 och 50 miljarder kronor 2021–2023.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset har riksdagen beslutat att införa en tidsbegränsad möjlighet till anstånd med inbetalning av skatter och avgifter under perioden januari–september 2020 (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199–202). Den offentligfinansiella brutto- och nettoeffekten beräknas till –170 miljarder kronor 2020. Åtgärden har därefter ingen offentligfinansiell effekt. Finansdepartementets beräkningskonventioner beskriver beräkningen och tolkningen av de offentligfinansiella effekterna vid ändrade regler för uppbörd, betalningsförskjutningar eller uppskov med inbetalning av skatt. Anstånd är en betalningsförskjutning av redan fastställda skatter. I dessa fall beräknas den offentligfinansiella bruttoeffekten som skillnaden mellan nuvärdet av betalningsströmmen av intäkten för ett visst inkomstår om betalningarna sker i enlighet med de föreslagna reglerna och nuvärdet om betalningarna sker i enlighet med de befintliga reglerna. Den offentligfinansiella nettoeffekten utgörs av statens förändrade upplåningskostnader. Den offentligfinansiella effekten av förändrade regler för uppbörd, betalningsförskjutningar eller uppskov med inbetalning av skatt är oftast liten i förhållande till den intäkt som berörs av förändringen.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset har riksdagen beslutat att arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna tillfälligt sätts ned (prop. 2019/20:151, bet. 2019/20:FiU55, rskr. 2019/20:204). Den offentligfinansiella bruttoeffekten uppgår till –30,5 respektive –2,18 miljarder kronor 2020 och nettoeffekten till –24 respektive –1,53 miljarder kronor.

Riksdagen beslutade också att enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag ska ha möjlighet att sätta av upp till 100 procent av den

skattepliktiga vinsten 2019 till periodiseringsfond. Det beräknas minska skatteintäkterna med 9 miljarder kronor 2019. Avsättningarna återförs därefter till beskattning under en sexårsperiod. Slutligen beslutades att ett företag ska kunna få anstånd med skattebetalningar under ett år även för mervärdesskatt som redovisas helårsvis. Förslaget påverkar statens lånebehov men har en försumbar offentligfinansiell effekt.

Moderaterna

I partimotion 2019/20:3602 av Ulf Kristersson m.fl. (M) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Motionärerna anför att man är ödmjuka inför att det är en svår kris och en ny situation Sverige nu står inför. Moderaternas utgångspunkt när det gäller att rädda svenska jobb är att hellre göra för mycket än för lite. Man är därför redo att gå betydligt längre för att rädda jobb än regeringen. Görs inte tillräckligt nu riskerar enligt motionärerna både människor, företag och hela branscher att slås ut och Sverige skulle då få massarbetslöshet och gå in en djup och långvarig recession. En extrem situation kräver enligt motionärerna en helt annan strategi än vad som använts vid tidigare kriser. I Moderaternas vårmotion presenteras en ny strategi som innebär att staten går in med tydligare direkta stöd under den akuta fasen för att överbrygga den akuta krisen. Det innefattar bl.a. helt slopade arbetsgivaravgifter och egenavgifter, att korttidspermittering på heltid möjliggörs och att staten betalar de fasta kostnaderna för de företag som sett inkomsterna rasa.

Motionärerna anför vidare att det de senaste veckorna har fattats många viktiga beslut i riksdagen för att rädda jobb. Att företagen får uppskov med betalningar av arbetsgivaravgifter, källskatt och moms förbättrar många företags likviditetssituation. För många företag är dock detta enligt motionärerna inte tillräckligt. Svenska företag betalar varje månad ca 100 miljarder kronor i löneutgifter och utöver dessa och utgifter för insatsvaror såsom råvaror och handelsvaror betalas ytterligare omkring 160 miljarder kronor varje månad i externa kostnader. Eftersom uppskoven ska betalats tillbaka med ränta om ett år kommer företag enligt motionärerna t.ex. inte att kunna behålla anställda om framtiden är så oviss som nu. Vidare anför man att det inte heller är självklart, eller ens troligt, att intäktstappet under det första halvåret kommer att kompenseras med en tillräckligt stor uppgång under det andra halvåret. För dessa företag kommer återbetalningen att bli mycket svår att klara av. För ett stort antal företag är problemet inte bara likviditet utan i allt större utsträckning soliditet, alltså företagets långsiktiga överlevnadsförmåga. Dessutom ökar bolagets skulder till staten. Eftersom skatteskulder har högst prioritet i en konkurs kan dessa lån också göra det svårare att få andra lån, eftersom andra långgivare är efterställda staten.

Det behövs därför enligt Moderaterna också åtgärder för att minska företagens förluster om det omfattande antalet uppsägningar ska kunna

begränsas. Eftersom krisen drabbar näringslivet brett och åtgärderna behöver komma på plats snabbt bör dessa åtgärder i huvudsak vara generella. Intäktsbortfallet för många företag är nu så stort att stödet för att hantera lönekostnaderna behöver kompletteras med ett stöd som täcker de fasta kostnaderna. Moderaterna föreslår därför i sin vårmotion att företag ska kunna få ersättning för att täcka sina fasta kostnader under tre månader. Via ett automatiskt system där företagens bokföring görs tillgänglig för Skatteverket räknas en ersättning ut för varje företag. Överföringen sker via skattekontot. En mer genomarbetad coronaredovisning kommer att krävas när krisen väl är slut för att undvika fusk och överutnyttjande, men först när krisen är över. En omfattande granskning kommer att genomföras av Skatteverket för att identifiera fusk.

Sverigedemokraterna

I partimotion 2019/20:3603 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Sverigedemokraterna anför att företagens ränta på vissa uppskjutna skattebetalningar i regeringens ursprungliga förslag låg på häpnadsväckande 6,6 procent. I teorin hade det rentav kunnat utvecklas till en vinstaffär för staten på företagens bekostnad. Räntan bör enligt Sverigedemokraterna sänkas ytterligare, till 1,25 procent.

Motionärerna vill att det överförs inkomster från den statliga fastighetsskatten på industrifastigheter och elproduktionsenheter (sammanlagt 3,4 miljarder kronor) till regionerna. Sjukvårdens finansiering faller väsentligen tillbaka på regionerna, vars ekonomi var pressad redan före coronakrisen. Sverigedemokraterna anför vidare att situationen just nu är svår att överblicka, men behoven är avsevärda, samtidigt som höjningar av regionalskatten riskerar att ytterligare förvärra situationen genom att familjer och företag flyttar. Lägg därtill att regionerna kan ha svårt att behålla sin personal, som vänder ryggen åt de hårda arbetsförhållandena. Orsakerna är många och komplexa, men bristen på resurser går inte att negligera. Enligt motionärerna gagnar deras förslag samtliga regioner. Samtidigt finns en nord-sydlig dimension och en skillnad mellan stad och landsbygd.

Klimatpolitiken kan och bör enligt motionärerna ifrågasättas. Det handlar inte om att motsätta sig ambitionen att minska utsläppen av växthusgaser. Detta når Sverige enligt Sverigedemokraterna genom långsiktiga satsningar på teknik och utveckling. Det motionärerna motsätter sig är symbolåtgärder med ringa eller ingen effekt på utsläppen. Därför bör det som i regeringens höstbudget kallas ”klimatåtgärder” och ”bonus-malus” (som har fått kritik av Riksrevisionen och Konjunkturinstitutet) enligt motionärerna läggas ned, vilket enligt dem skulle frigöra flera miljarder kronor per år.

Sverigedemokraterna anför vidare att för att ett samhälle ska kunna fungera måste transporterna fungera effektivt till en rimlig kostnad. Det kan enligt

motionärerna inte nog betonas att detta gäller alla transportslag. Den nuvarande regeringen betraktar enligt Sverigedemokraterna i synnerhet privatbilister, men även flygresenärer, som en aldrig sinande källa till nya skatteintäkter. De sjunkande oljepriserna har redan medfört lägre bensin- och dieselpriiser, vilket är en ljusglimt för svenska bilister. Lägre oljepriser har enligt motionärerna tidigare använts som en förevändning att höja skatten på drivmedel, medan högre oljepriser inte på motsvarande sätt brukar bana väg för lägre skatter. Sverigedemokraterna anför att man uppmärksammar det orimliga i att persontransporter beskattas i flera led. För redan skattade pengar (sociala avgifter och skatt på inkomst) betalar bilister skatt på drivmedel, moms på skatt på drivmedel och i förekommande fall också trängselskatt. Samtidigt pågår en diskussion om att kraftigt försämra det s.k. reseavdraget för den som pendlar längre sträckor till sitt arbete. Med tanke på de låga oljepriserna låter Sverigedemokraterna diskussionen om sänkt skatt på drivmedel anstå tills vidare, men man avvisar på förhand kommande förslag om höjd skatt. Motionärerna motsätter sig även den s.k. indexhöjningen och förordar i stället fryst skatt på drivmedel inför 2021. Reseavdraget ska enligt motionärerna inte försämrats. Coronakrisen har utlöst en diskussion om trängselskatten. Den som vill skydda sig mot smitta och transportera sig med egen bil till Stockholms respektive Göteborgs innerstad ska enligt motionärerna inte behöva betala trängselskatt.

Motionärerna anför att Skatteverket 2017rapporterade att 30–50 procent av nyanlända migranter hade uppgett mer än en identitet. Detta gör man enligt Sverigedemokraterna sannolikt för att på något sätt manipulera systemet. Enligt Delegationen för korrekta utbetalningar betalas 18 miljarder kronor per år ut felaktigt, och det finns enligt motionärerna skäl att misstänka ännu större felaktigheter. Det förekommer att den som tar emot bidrag felaktigt anger Sverige som sin adress, medan man bor utomlands utan myndigheternas vetskap. Omfattningen av detta problem är inte känd; kontrollen är enligt motionärerna alltför dålig. Den bristande kontrollen underlättar enligt Sverigedemokraterna för ljusskygga verksamheter i allmänhet, vilket indirekt kan bana väg för grövre brottslighet. Precis före coronakrisen pågick en debatt om systemet med samordningsnummer, som enligt motionärerna har uppenbara brister. Luckor i systemet utnyttjas av kriminella nätverk, vilket bl.a. utmynnar i missbruk av transfereringssystemen. Därför föreslår Sverigedemokraterna bl.a. följande konkreta åtgärder:

- Nuvarande samordningsnummer avskaffas, ett nytt system tas fram som ger myndigheterna kontroll över vilka som vistas i Sverige. Samordningsnummer ska utfärdas temporärt så att de automatiskt förfaller efter en tid.
- Systemen ses över så att möjligheten att leva med mer än en identitet i Sverige elimineras.
- Myndigheterna kontrollerar aktivt (stickprov) att bidragstagare folkbokförda i Sverige också bor i landet på riktigt, om detta har betydelse för utbetalningarna.

Sammantaget genomförs över tid en ”folkräkning”. I korthet innebär det att myndigheterna ges i uppdrag och ges befogenheter att ta reda på vilka som uppehåller sig i landet och av vilken orsak.

Vänsterpartiet

I partimotion 2019/20:3605 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Vänsterpartiet tycker att det är hög tid att inleda en diskussion om hur krisens bördor ska fördelas och betalas. Företag och kapitalägare, de som främst varit föremål för de olika stödpaketen, måste enligt motionärerna i större utsträckning vara med och betala för välfärden och de investeringar som måste göras. Sverige har det minst omfördelande skattesystemet bland EU:s kärnländer. Den främsta förklaringen till detta är enligt Vänsterpartiet våra obefintliga eller mycket låga skatter på förmögenheter, fastigheter, arv och gåvor samt kapitalinkomster. För att få ett samhälle som håller ihop och för att finansiera de stora resurstillskott som välfärden behöver och de investeringar som den gröna omställningen kräver behöver dessa skatter enligt motionärerna återinföras och höjas. Genom höjda skatter omfördelas privat konsumtion till offentlig konsumtion. På så sätt omfördelar Vänsterpartiet också makt och resurser och ökar det gemensamma del av ekonomin. För att uppnå ett jämlikt samhälle krävs enligt motionärerna en radikal omläggning av skattepolitiken.

Vänsterpartiet föreslår en radikal omläggning av skattepolitiken. Företag och kapitalägare, de som främst varit föremål för de olika stödpaketen, måste enligt motionärerna i större utsträckning vara med och betala för välfärden och de investeringar som måste göras. Motionärerna föreslår höjd skatt på höga inkomster och sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare. Skatt på förmögenheter, arv och gåvor ska införas samtidigt som miljöskatterna skärps. Skatten på stora aktieutdelningar och kapitalvinster bör enligt motionärerna höjas samtidigt som ränteavdragen trappas ned. Det totala skatteuttaget behöver enligt Vänsterpartiet öka för att finansiera nödvändiga satsningar på välfärden och grön omställning. Vänsterpartiet återkommer enligt motionärerna med den konkreta utformningen av skattepolitiken i höstens budgetmotion.

Kristdemokraterna

I partimotion 2019/20:3604 av Ebba Busch m.fl. (KD) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Kristdemokraterna föreslår i sin motion ökade utgifter för att värna företag, jobb, vård- och omsorg samt civilsamhälle till en totalt beräknad kostnad på 103 miljarder kronor 2020. Det handlar enligt motionärerna om utgiftsnivåer som aldrig tidigare diskuterats i svensk politik i samband med en

vårproposition men situationen är enligt dem extraordinär. Kristdemokraterna bedömer ändå att statens utgifter skulle ligga långt under det nya utgiftstaket med de ytterligare utgifterna.

Kommande budgetar behöver enligt motionärerna också ta sikte på att på olika sätt stimulera ekonomin. Det är därför enligt dem rimligt att kommande ändringsbudgetar har mer tonvikt på sänkta skatter så att arbetsutbud och konsumtion stimuleras, dvs. statens inkomstsida och inte endast nya takbegränsade utgifter. Samtidigt kan offentliga investeringar behöva tidigareläggas och resurser tillföras för att värna välfärden.

Jobben skapas huvudsakligen genom att entreprenörer får starta och driva framgångsrika och välmående företag. Ett gott företagsklimat är nyckeln till att kunna möta framtida utmaningar och öka resurserna till vår gemensamma välfärd. Därför behövs enligt motionärerna en näringspolitik som är inriktad på att underlätta för företag att växa och anställa. Kristdemokraterna och Moderaterna såg därför till att underlätta en generationsväxling i företag i den budget som riksdagen antog för 2019.

Mot bakgrund av den relativt sett svaga utvecklingen av barnfamiljernas disponibla inkomst under de senaste 20 åren anser Kristdemokraterna att barnfamiljernas ekonomi behöver förstärkas. Det behöver ske på ett sätt som ökar flexibiliteten för småbarnsföräldrar och samtidigt stärker incitamenten för arbete. Man föreslår därför ett jobbskatteavdrag för föräldrar som stegvis byggs ut till 150 kronor per förälder och månad. För föräldrar till barn som är noll till tre år ska skattereduktionen även omfatta andra inkomster såsom föräldrapenning eller a-kassa.

För att sänka trösklarna för de som vill förverkliga sin företagsidé vill Kristdemokraterna minska regelkrånglet, begränsa företrädaransvaret och säkerställa att företagen bara behöver lämna en och samma uppgift en gång till myndigheterna ("En dörr in"). Man vill även minska förekomsten av personalliggare, som enligt motionärerna innebär regelkrångel och en oro hos företagaren för att små misstag ska leda till stora bötesbelopp. Det finns dock skäl att ha kvar personalliggare i särskilda riskbranscher, såsom byggsektorn.

För att skapa ett gott företagsklimat vill motionärerna säkerställa att företag har råd och möjlighet att anställa. För att stärka framväxten av nya företag och fler jobb vill Kristdemokraterna sänka skatten på arbete, förenkla reglerna kring att starta och driva företag samt skapa en möjlighet för företag att finnas och verka i hela landet.

Enligt motionärerna får många nyanlända och unga sitt första jobb inom någon del av tjänstesektorn. RUT-avdragen som Alliansregeringen införde har enligt motionärerna öppnat nya marknader och skapat förutsättningar för nya företag och jobb. Kristdemokraterna vill framöver även bredda möjligheterna att använda RUT-avdraget till fler tjänster.

Kristdemokraterna har efterfrågat en bred uppgörelse och inom det tidigare allianssamarbetet framfördes fler än 30 förslag som fokuserar på grundproblemet: att det tar för lång tid och är för komplicerat att bygga. Man vill förenkla och snabba på byggandet, öka tillgången till byggklar mark och

öka rörligheten i – och nyttjandet av – det befintliga bostadsbeståndet, exempelvis genom förändrade flyttskatter och förenklad andrahandsuthyrning. Därtill vill motionärerna underlätta ett ökat småhusbyggande i Sverige, som under många släpat efter jämfört med byggandet av hyresrätter.

Kristdemokraterna vill utreda och införa ett förmånligt bosparande som förval för alla unga mellan 18 och 34 år med inkomst av tjänst, där ett skatteavdrag ingår de första 60 månaderna då personen tjänar 12 000 kronor eller mer månad. Systemet fungerar som så att 500 kronor av lönen efter skatt avsätts till ett bosparande och staten kompenserar med ett skatteavdrag på 20 procent, vilket gör att den disponibla inkomsten kompenseras.

Kristdemokraterna eftersträvar en blocköverskridande överenskommelse om en långsam nedtrappning av ränteavdragen, växlat mot sänkta inkomstskatter.

För att ytterligare förstärka äldres ekonomi vill motionärerna även ge de som är 69 år eller äldre och som fortsätter att arbeta ytterligare en skattelättnad, utöver det redan förhöjda jobbskatteavdraget. Kristdemokraternas ambition är att hela skillnaden i beskattning av förvärvsinkomst och pensionsinkomst ska slopas.

Kristdemokraterna anför att man är pådrivande för att minska jordbrukarnas regelkrångel. För att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft har man föreslagit att skatten på den diesel som används inom jordbruket sänks i motsvarande grad som för inblandning av biodrivmedel.

Motionärerna föreslår att taket i gåvoskatteavdraget höjs till 100 000 kronor.

Enskild motion

I motion 2019/20:3601 av Amineh Kakabaveh (-) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförts i motionen.

Stor restriktivitet ska enligt motionären gälla i fråga om höjning av punktskatter och andra skatteförändringar som inte tar hänsyn till skattebetalarens inkomst och därför har en negativ fördelningsprofil. Mervärdesskatten ska inte höjas, särskilt inte på mat och andra dagligvaror. Skatten på bensin bör i nuläget inte höjas ytterligare. Enligt motionären ska klimatpolitiken omorienteras så att klimatmålen uppfylls genom offentliga investeringar och hårdare miljökrav på verksamhetsutövare snarare än genom punktskatter som slår stenhårt mot vanliga människors köpkraft och vardagsekonomi. Vidare ska ränteavdragen för bolån som huvudregel inte tas bort. I de allra högsta inkomstskikten ska dock ränteavdragen fasas ut.

Progressiviteten i inkomstbeskattningen ska stegras i de högsta inkomstskikten. En bra riktning enligt motionären är att årsinkomster över 50 prisbasbelopp (för närvarande ca 2,4 miljoner kronor per år eller ca 200 000 kronor per månad) ska vara förenade med 75 procents inkomstskatt och årsinkomster över 100 prisbasbelopp (för närvarande drygt 4,7 miljoner

per år eller knappt 400 000 kronor per månad) ska vara förenade med 100 procents inkomstskatt. Skatten på inkomst av kapital ska utformas på motsvarande sätt som skatten på inkomst av arbete. Det betyder att skatten ska vara kraftigt progressiv i de högsta inkomstskikten. Däremot ska skatten inte höjas för kapitalinkomster som kan uppkomma bland bredare folklager, t.ex. till följd av en bostadsförsäljning.

En förmögenhetsskatt ska införas, och arvs- och gåvoskatt ska införas. Den ska, liksom förmögenhetsskatten, riktas mot gåvor och arv som förekommer i samhällets högsta inkomstskikt. Skatterna har också en funktion att fylla i bekämpandet av destruktiv spekulation på finansmarknaderna. En skatt på finansiella transaktioner ska därför införas (en s.k. Tobinskatt) för att motverka kortsiktig spekulation som inte är till nytta för samhället.

Utskottets ställningstagande

Skattepolitiken ska säkra stabila skatteintäkter och skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt och en hög sysselsättning. Utskottet konstaterar att spridningen av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har fått mycket stora konsekvenser för det svenska samhället och den ekonomiska tillväxten.

Riksdagen har ställt sig bakom de förslag till åtgärder som regeringen i flera extra ändringsbudgetar har lämnat mot de ekonomiska verkningarna av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19, bl.a. möjligheten att under en viss period få anstånd med inbetalning av mervärdesskatt och att enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i svenska handelsbolag kan öka avsättningen till periodiseringsfond för beskattningsår 2019.

Eftersom utskottet delar regeringens bedömningar tillstyrker utskottet regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i de delar som avser utskottets beredningsområde.

Utskottet avstyrker partimotionerna 2019/20:3602 (M), 2019/20:3603 (SD), 2019/20:3605 (V) och 2019/20:3604 (KD), samt enskilda motionen 2019/20:3601 (-) i de delar som är aktuella nu.

Stockholm den 26 maj 2020

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Niklas Wykman (M), Tony Haddou (V), David Lång (SD), Anna Vikström (S), Joar Forssell (L), Rebecka Le Moine (MP), Sultan Kayhan (S), Helena Vilhelmsson (C), Andreas Carlson (KD), Louise Meijer (M), Jessika Roswall (M), Magdalena Schröder (M), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Leif Nysmed (S), Katja Nyberg (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Avvikande meningar

1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (M)

Niklas Wykman (M), Louise Meijer (M), Jessika Roswall (M) och Magdalena Schröder (M) anför:

De politiska beslut som fattas under våren kommer att prägla hela det svenska 2020-talet. Vilken framtid ska de som i dag går i skolan kunna se fram emot? Hur ska de integrationsproblem som var stora redan före coronapandemin lösas om hela branscher nu slås ut? Hur ska Sverige, som hade lägst tillväxt per person i hela EU redan före krisen, kunna finansiera den välfärd vi alla vill ska finnas där när vi som mest behöver den? Moderaterna föreslår ett strategibyte för att rädda jobben – så att ekonomin kan återhämta sig snabbare.

Den ekonomiska krisen har slagit snabbt, hårt och brett. Mellan den 1 mars och 24 april blev över 100 000 svenskar arbetslösa. Under samma period varslades även fler än 60 000 personer om uppsägning, vilket är de högsta varsel talen någonsin. April månad innebär också rekord i antal konkurser för hela 2000-talet. Familjeföretag som funnits i flera generationer har fått se alla intäkter försvinna över en natt. Det är inte deras fel. Det är inte dåliga investeringar eller smartare konkurrenter som slår ut dem. I vanliga fall skulle deras tjänster och produkter efterfrågas. Men det här är ingen vanlig kris, det är en pandemi. Och därför krävs ett helt annat angreppssätt. Vi moderater tänker inte ge oss när det gäller detta. Vi vill gå längre än regeringen. Vårt förslag till strategibyte innebär satsningar på 100 miljarder kronor per månad – för att rädda de svenska jobben.

Utgångspunkten är att åtgärderna ska vara rejäla och lösningarna enkla. Moderaternas strategi för att rädda jobben innebär helt slopade arbetsgivaravgifter och egenavgifter i två månader. Den innebär att företagen ges möjlighet till korttidspermittering på heltid och att staten går in och täcker fasta kostnader för företag med inkomstbortfall som uppstår till följd av coronakrisen.

Det är omöjligt att sätta ett datum för när den akuta fasen av krisen är över. Det är dock inte bara möjligt utan helt nödvändigt att redan nu bygga upp en exitstrategi för vad som behöver göras för att vi ska kunna öppna den svenska ekonomin.

Trots den långvariga högkonjunkturen med rekordhög sysselsättning bland många grupper har antalet långtidsarbetslösa ökat i Sverige. Under hösten 2019 hade närmare 150 000 arbetslösa varit utan arbete i mer än ett år. Även antalet arbetslösa som varit utan arbete ännu längre tid ökade. Prognoser visar också att antalet långtidsarbetslösa väntades öka till de klart högsta uppmätta

nivåerna efter millennieskiftet redan innan coronakrisen var ett faktum. Sannantaget visar detta att Sverige även före krisen hade stora problem på arbetsmarknaden, problem som nu förvärras och riskerar att bestå under lång tid. De flesta bedömare tycks eniga om att arbetslösheten når 10 procent under sommaren. Regeringens prognoser visar också att arbetslösheten riskerar att stiga till 13,5 procent i år om pandemins effekter blir utdragna. Inbromsningen på arbetsmarknaden är tydlig.

Den minskade efterfrågan på arbetskraft innebär att den långvariga arbetslösheten framför allt riskerar att öka bland dem som är nya på arbetsmarknaden och bland dem som stått utanför den under lång tid. Många av de jobb som kan komma att försvinna finns exempelvis i branscher med viktiga instegsjobb för invandrare, men också för ungdomar. Det stora antalet personer som redan före krisen varit arbetslösa kommer nu att få det ännu svårare i konkurrensen om jobben och riskerar att hamna i ett permanent utanförskap.

Moderaterna har under lång tid velat sänka skatten för dem som arbetar. Vi gör det för att det ökar sysselsättningen. De samlade skatterna i Sverige är fortfarande höga för personer med låga inkomster, och för ensamstående är de bland de högsta inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Skatterna behöver därför bli lägre särskilt för dem som har låga inkomster. Såväl svenska som internationella erfarenheter visar att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta är viktig för att varaktigt höja sysselsättningen och minska frånvaron på arbetsmarknaden. Jobbskatteavdraget har bl.a. utvärderats av Finansdepartementet, och resultaten indikerar att sysselsättningseffekterna av reformen är betydande. Lägre skatt på arbetsinkomster ökar därtill individernas självbestämmande över den egna inkomsten och gör att fler kan försörja sig på sin lön. Moderaterna har därför i budgetmotionen för 2020 föreslagit en förstärkning av jobbskatteavdraget som innebär sänkt skatt för alla som jobbar, men som blir särskilt märkbar för dem som tar steget in på arbetsmarknaden från utanförskap.

Vi tillstyrker att Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (SD)

David Lång (SD), Katja Nyberg (SD) och Martin Kinnunen (SD) anför:

Företagens ränta på vissa uppskjutna skattebetalningar låg i regeringens ursprungliga förslag på häpnadsväckande 6,6 procent. I teorin hade det rentav kunnat utvecklas till en vinstaffär för staten på företagens bekostnad. Räntan bör sänkas ytterligare, till 1,25 procent.

Överför inkomster från den statliga fastighetsskatten på industrifastigheter och elproduktionsenheter (sammanlagt 3,4 miljarder kronor) till regionerna. Sjukvårdens finansiering faller väsentligen tillbaka på regionerna, vars

ekonomi var pressad redan före coronakrisen. Situationen är just nu svår att överblicka, men behoven är avsevärda, samtidigt som höjningar av regionalskatten riskerar att ytterligare förvärra situationen genom att familjer och företag flyttar. Lägg därtill att regionerna kan ha svårt att behålla sin personal, som vänder ryggen åt de hårda arbetsförhållandena. Orsakerna är många och komplexa, men bristen på resurser går inte att negligera. Förslaget gagnar samtliga regioner. Samtidigt finns en nord-sydlig dimension och en skillnad mellan stad och landsbygd. Södra Sverige och storstadsregionerna får ett tillskott på mellan 150 och 310 kronor per person och år, medan exempelvis Jämtland får 1 350 kronor per person och år.

Även klimatpolitiken kan och bör ifrågasättas. Det handlar inte om att motsätta sig ambitionen att minska utsläppen av växthusgaser. Detta når Sverige genom långsiktiga satsningar på teknik och utveckling. Det Sverigedemokraterna motsätter sig är symbolåtgärder med ringa eller ingen effekt på utsläppen. Därför bör det som i regeringens höstbudget kallas "klimatåtgärder" och "bonus-malus" (som har fått kritik av Riksrevisionen och Konjunkturinstitutet) läggas ned, vilket skulle frigöra flera miljarder kronor per år.

För att ett samhälle ska kunna fungera måste transporter fungera effektivt till en rimlig kostnad. Det kan inte nog betonas att detta gäller alla transportslag. Den nuvarande regeringen betraktar i synnerhet privatbiler, men även flygresenärer, som en aldrig sinande källa till nya skatteintäkter. De sjunkande oljepriserna har redan medfört lägre bensin- och dieselpriiser, vilket är en ljusglimt för svenska bilister. Lägre oljepriiser har tidigare använts som en förevändning att höja skatten på drivmedel, medan högre oljepriiser inte på motsvarande sätt brukar bana väg för lägre skatter. Sverigedemokraterna uppmärksammar det orimliga i att persontransporter beskattas i flera led. För redan skattade pengar (sociala avgifter och skatt på inkomst) betalar bilister skatt på drivmedel, moms på skatt på drivmedel och i förekommande fall också trängselskatt. Samtidigt pågår en diskussion om att kraftigt försämra det s.k. reseavdraget för den som pendlar längre sträckor till sitt arbete. Med tanke på de låga oljepriiserna låter vi diskussionen om sänkt skatt på drivmedel anstå tills vidare, men vi avvisar på förhand kommande förslag om höjd skatt. Vi motsätter oss även den s.k. indexhöjningen och förordar i stället fryst skatt på drivmedel inför 2021. Reseavdraget ska inte försämrats. Coronakrisen har utlöst en diskussion om trängselskatten. Den som vill skydda sig mot smitta och transportera sig med egen bil till Stockholms respektive Göteborgs innerstad ska inte behöva betala trängselskatt. Sverigedemokraternas linje, att trängselskatten ska avskaffas permanent, slogs fast vid landsdagarna 2019.

År 2017 rapporterade Skatteverket att 30–50 procent av nyanlända migranter hade uppgett mer än en identitet. Detta gör man sannolikt för att på något sätt manipulera systemet. Enligt Delegationen för korrekta utbetalningar betalas 18 miljarder kronor per år ut felaktigt, och det finns skäl att misstänka ännu större felaktigheter. Det förekommer att den som tar emot bidrag felaktigt anger Sverige som sin adress, medan man bor utomlands utan myndigheternas

vetskap. Omfattningen av detta problem är inte känd; kontrollen är alltför dålig. Det har också kommit till allmänhetens kännedom att över hundra personer kan ha samma adress, vilket indikerar att man av lika anledningar vilseleder myndigheterna. Under ytan döljer sig ett omfattande missbruk av transfereringssystemen och andra former av bidrag. Den bristande kontrollen underlättar också för ljusskygga verksamheter i allmänhet, vilket indirekt kan bana väg för grövre brottslighet. Precis före coronakrisen pågick en debatt om systemet med samordningsnummer, som har uppenbara brister. Luckor i systemet utnyttjas av kriminella nätverk, vilket bl.a. utmynnar i missbruk av transfereringssystemen. Det är inte i samklang med det allmänna rättsmedvetandet att storskaliga bedrägerier ska kunna fortgå. Därför föreslår Sverigedemokraterna bl.a. följande konkreta åtgärder:

- Nuvarande samordningsnummer avskaffas, och ett nytt system tas fram som ger myndigheterna kontroll över vilka som vistas i Sverige. Samordningsnummer ska utfärdas temporärt så att de automatiskt förfaller efter en tid.
- Systemen ses över så att möjligheten att leva med mer än en identitet i Sverige elimineras.
- Myndigheterna kontrollerar aktivt (stickprov) att bidragstagare folkbokförda i Sverige också bor i landet på riktigt, om detta har betydelse för utbetalningarna.

Sammantaget genomförs över tid en ”folkräkning”. I korthet innebär det att myndigheterna ges i uppdrag och ges befogenheter att ta reda på vilka som uppehåller sig i landet och av vilken orsak.

Vi tillstyrker att Sverigedemokraternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

3. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (V)

Tony Haddou (V) anför:

Vänsterpartiet tycker att det är hög tid att inleda en diskussion om hur krisens bördor ska fördelas och betalas. Företag och kapitalägare, de som främst varit föremål för de olika stödpaketerna, måste i större utsträckning vara med och betala för välfärden och de investeringar som måste göras. Sverige har det minst omfördelande skattesystemet bland EU:s kämländer. Den främsta förklaringen till detta är våra obefintliga eller mycket låga skatter på förmögenheter, fastigheter, arv och gåvor samt kapitalinkomster. För att få ett samhälle som håller ihop och för att finansiera de stora resurstillskott som välfärden behöver och de investeringar som den gröna omställningen kräver behöver dessa skatter återinföras och höjas. Genom höjda skatter omfördelar vi privat konsumtion till offentlig konsumtion. På så sätt omfördelar vi också

makt och resurser och ökar det gemensamma del av ekonomin. För att uppnå ett jämlikt samhälle krävs en radikal omläggning av skattepolitiken.

Vänsterpartiet föreslår en radikal omläggning av skattepolitiken. Företag och kapitalägare, de som främst varit föremål för de olika stödpaketerna, måste i större utsträckning vara med och betala för välfärden och de investeringar som måste göras. Jag och mitt parti föreslår höjd skatt på höga inkomster och sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare. Skatt på förmögenheter, arv och gåvor ska införas samtidigt som miljöskatterna skärps. Skatten på stora aktieutdelningar och kapitalvinster bör höjas samtidigt som ränteavdragen trappas ned. Det totala skatteuttaget behöver öka för att finansiera nödvändiga satsningar på välfärden och på grön omställning. Genom höjda skatter omfördelar vi privat konsumtion till offentlig konsumtion. På så sätt omfördelar vi också makt och resurser och ökar det gemensamma del av ekonomin. Vänsterpartiet återkommer med den konkreta utformningen av skattepolitiken i höstens budgetmotion.

Jag tillstyrker att Vänsterpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

4. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (KD)

Andreas Carlson (KD) anför:

Kristdemokraterna föreslår ökade utgifter för att värna företag, jobb, vård och omsorg samt civilsamhälle till en totalt beräknad kostnad på 103 miljarder kronor 2020. Det handlar om utgiftsnivåer som aldrig tidigare diskuterats i svensk politik i samband med en vårproposition, men situationen är extraordinär. Jag och mitt parti bedömer ändå att statens utgifter skulle ligga långt under det nya utgiftstaket med de ytterligare utgifterna.

Kommande budgetar behöver också ta sikte på att på olika sätt stimulera ekonomin. Det är därför rimligt att kommande ändringsbudgetar har mer tonvikt på sänkta skatter så att arbetsutbud och konsumtion stimuleras, dvs. statens inkomstsida och inte endast nya takbegränsade utgifter. Samtidigt kan offentliga investeringar behöva tidigareläggas och resurser tillföras för att värna välfärden.

Jobben skapas huvudsakligen genom att entreprenörer får starta och driva framgångsrika och välmående företag. Ett gott företagsklimat är nyckeln till att kunna möta framtida utmaningar och öka resurserna till vår gemensamma välfärd. Därför behövs en näringspolitik som är inriktad på att underlätta för företag att växa och anställa. Kristdemokraterna och Moderaterna såg därför till att underlätta en generationsväxling i företag i den budget som riksdagen antog för 2019.

Mot bakgrund av den relativt sett svaga utvecklingen av barnfamiljernas disponibla inkomst under de senaste 20 åren anser jag och Kristdemokraterna att barnfamiljernas ekonomi behöver förstärkas. Det behöver ske på ett sätt

som ökar flexibiliteten för småbarnsföräldrar och samtidigt stärker incitamenten för arbete. Vi föreslår därför ett jobbskatteavdrag för föräldrar som stegvis byggs ut till 150 kronor per förälder och månad. För föräldrar till barn som är noll till tre år ska skattereduktionen även omfatta andra inkomster såsom föräldrapenning eller a-kassa.

För att sänka trösklarna för de som vill förverkliga sin företagsidé vill vi minska regelkrånglet, begränsa företrädaransvaret och säkerställa att företagen bara behöver lämna en och samma uppgift en gång till myndigheterna ("En dörr in"). Vi vill även minska förekomsten av personalliggare, som innebär regelkrångel och en oro hos företagaren för att små misstag ska leda till stora bötesbelopp. Det finns dock skäl att ha kvar personalliggare i särskilda riskbranscher, såsom byggsektorn.

För att skapa ett gott företagsklimat vill vi säkerställa att företag har råd och möjlighet att anställa. För att stärka framväxten av nya företag och fler jobb vill Kristdemokraterna sänka skatten på arbete, förenkla reglerna för att starta och driva företag samt skapa en möjlighet för företag att finnas och verka i hela landet.

Många nyanlända och unga får sitt första jobb inom någon del av tjänstesektorn. RUT-avdraget som alliansregeringen införde har öppnat nya marknader och skapat förutsättningar för nya företag och jobb. Samtidigt har dessa avdrag gjort att såväl barnfamiljer som äldre haft råd och möjlighet att få avlastning med vardagssysslorna. Därför såg Kristdemokraterna och Moderaterna till att höja taket för RUT-avdraget till 50 000 kronor i den budget som riksdagen antog i december 2018. Kristdemokraterna vill framöver även bredda möjligheterna att använda RUT-avdraget till fler tjänster.

Kristdemokraterna har efterfrågat en bred uppgörelse, och inom det tidigare allianssamarbetet framfördes fler än 30 förslag som fokuserar på grundproblemet: att det tar för lång tid och är för komplicerat att bygga. Vi vill förenkla och snabba på byggandet, öka tillgången till byggklar mark och öka rörligheten i – och nyttjandet av – det befintliga bostadsbeståndet, exempelvis genom förändrade flyttskatter och förenklad andrahandsuthyrning. Därtill vill vi underlätta ett ökat småhusbyggande i Sverige, som under många år släpat efter jämfört med byggandet av hyresrätter.

Kristdemokraterna vill utreda och införa ett förmånligt bosparande som förval för alla unga mellan 18 och 34 år med inkomst av tjänst, där ett skatteavdrag ingår de första 60 månaderna då personen tjänar 12 000 kronor eller mer per månad. Systemet fungerar som så att 500 kronor av lönen efter skatt avsätts till ett bosparande och staten kompenserar med ett skatteavdrag på 20 procent, vilket gör att den disponibla inkomsten kompenseras.

Vi eftersträvar en blocköverskridande överenskommelse om en långsam nedtrappning av ränteavdragen, växlat mot sänkta inkomstskatter.

För att ytterligare förstärka äldres ekonomi vill vi även ge de som är 69 år eller äldre och som fortsätter att arbeta ytterligare en skattelättnad, utöver det

redan förhöjda jobbskatteavdraget. Kristdemokraternas ambition är att hela skillnaden i beskattning av förvärvsinkomst och pensionsinkomst ska slopas.

Kristdemokraterna är pådrivande för att minska jordbrukarnas regelkrångel. För att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft har vi föreslagit att skatten på den diesel som används inom jordbruket sänks i motsvarande grad som för inblandning av biodrivmedel.

Jag och mitt parti anser vidare att taket i gåvoskatteavdraget bör höjas till 100 000 kronor.

Jag tillstyrker att Kristdemokraternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.